

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny 2010/2011. tanév

Szlovák nyelv és irodalom – 1. forduló

RIEŠENIE

Porozumenie textu

1)

- Charakteristické znaky habitu moderného slovenského básnika.
- Porovnanie habitu básnikov predchádzajúcich období s podobou básnika medzivojnového.
- Opis jazykového výrazu medzivojnovkej poézie.
- Podmienky udržiavania bezprostredného kontaktu poetov (literárnych diel) s čitateľmi.
- Spájanie tradičných, nadosobných väzieb s netradičnými umeleckými stratégiami moderného básnika.

(Za každú správnu odpoveď 1 bod, spolu 5 bodov).

2)

- ...človek, ktorý zoskočil z kazateľne

Moderný básnik sa posunie z tradične chápanej, idealizovanej pozície kazateľa, ktorý bol odtrhnutý od širokých mäs. Kázal z výšky kazateľne, často bez ohlasu, poučne. Vzdáva sa svojho výnimočného postavenia, lebo sa chce zblížiť s ľuďmi, pre ktorých píše. Svojím civilným oblečením (v minulosti hlavne sa kňazi venovali literatúre) a občianskym zamestnaním sa zaraďuje medzi "normálnych" ľudí.

(Ya každý správny vedomostný prvok 0,5 bodu, spolu 3 body).

- ...odhodil tógu tribúna

Príchodom novej spoločensko-politickej situácie (vznik Československa) sa oslobodil od bremien funkcie ochrancu záujmov svojho národa, ako aj funkcie vodcu či "hovorcu" v nepretržitom národnom boji v predošlých obdobiach. V nových podmienkach sa mohol venovať aj vlastným vnútorným problémom.

(Za každý správny vedomostný prvok 0,5 bodu, spolu 2 body).

- ...vracia sa ku kopytu

Básnik sa vracia k svojej pôvodnej, jemu priliehajúcej činnosti, k tvoreniu umeleckého textu bez bariér. Môže sa venovať aj vyslovene estetickým otázkam, ktoré pred tým, pri spĺňaní povinností voči národu, zostávali na margo.

(Za každý správny vedomostný prvok 0,5 bodu, spolu 2 body).

3)

- básnik prorok

Je vysokovážený mudrc, kto má bohaté životné skúsenosti a vedomosti, ako aj autoritu. Svet vidí v syntéze a disponuje výnimočnými vlastnosťami vešťača – má vizionárske myšlienky ohľadom budúcnosti svojho národa. Patria sem autori najmä z obdobia národného obrodenia.

(Za každý správny vedomostný prvok 0,5 bodu, spolu 3 body).

4)

- prometeovský trpiteľ

Prometeus je grécky titan, ktorý daroval ľuďom oheň, a preto bol trestaný prikovaním ku kaukazskej skale. Každý deň priletel k nemu orol, aby mu vyďobal pečeň, ktorá však znovu a znovu vyrástla. Prometeovský básnik daruje ľuďom svoju poéziu, ale si ju čitatelia nevážia, preto sa cíti osamotený a ukrivdený ako Prometeus. Aj on sebaobetavo odoláva útokom a pohŕdaniám. Je symbolom utrpenia. V slovenskej literatúre titul "slovenský Prometej" patrí P. O. Hviezdoslavovi.

(Za každý správny vedomostný prvok 0,5 bodu, spolu 3 body).

5) podoba, model, charakter

(Za každú správnu odpoveď 1 bod, spolu 3 body).

6)

znaky náučného štýlu	príklad
objektívnosť	Neosobné jazykové konštrukcie (formuje sa, zviditeľnil sa, museli by sme....), jednoznačný význam slov.
odborná terminológia	Lexikálne a syntaktické prvky, medzivojnová poézia, parnasistická štylizovanosť....
vysoký výskyt podstatných mien	Básnik, model, kolega, predstava, prvok...

znaky esejistického štýlu	príklad
subjektívnosť	hovorové výrazy: dajako, garderóba
expresívnosť	šuster, bard, kárateľ, bohém, bodkovaná mašľa....
prostriedky umeleckého štýlu	prírovnanie: ...básnik ako šuster sa vracia ku kopytu; metafora: kopyto-ľudská reč; hromadenie dvojíc slov a spojok: nie je ani bardom či kazateľom, ani prorokom či kárateľom...

(Za každý správny znak a príklad 1 bod, spolu 6 bodov).

7) odpratať, vyhodiť, dať preč, zbaviť sa

(Za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu 1 bod).

8) Do svojej garderóby ukladal (umiestnil, dával) doplnky k odevu.

(Za správne riešenie 2 body).

Tvorba textu

1. Láska k vlasti v literatúre a v chápaní mladej generácie

Vlasť sa vo výkladovom slovníku definuje ako

"krajina, v ktorej sa človek narodil, ku ktorej má citový vzťah".

V rámci štúdia slovenskej, maďarskej literatúry ako aj literatúry Slovákov žijúcich v Maďarsku ste sa stretli s básnickými vyznaniami lásky k vlasti rôzneho charakteru a intenzity. Pokúste sa na základe svojich čitateľských zážitkov, vedomostí z literatúry, ako aj na základe skúseností (Čo znamená pre vás vlasť, v akých momentoch, akým spôsobom prejavujete svoj vzťah k nej?) rozviesť túto problematiku.

Žáner: esej

Možné obsahové prvky:

Láska k vlasti bola ústredným motívom slovenskej poézie v období národného obrodzenia (Kollár, Hollý, J. Chalupka, Štúr, S. Chalupka, Sládkovič, Kráľ, Botto), ale aj v ďalších obdobiach (Hviezdoslav, Krasko, Smrek, Lukáč, Rúfus a podobne). Z kruhu slovenských autorov v Maďarsku blízky vzťah k svojmu rodisku vyjadrujú A. Kormos, I. Fuhl, G. Papuček a J. Dolnozemský. Z maďarských autorov možno spomenúť napríklad S. Petőfiho, J. Aranya, M. Vörösmartyho, E. Adyho. Gy. Juhásza a podobne.

Láska k vlasti v minulosti sa prejavila v obetavosti voči nej, v zriekaní sa osobného šťastia v jej prospech.

Aj dnes sú také krajiny, kde občania bojujú o nezávislosť vlasti.

V našej krajine jednotlivec svoj vzťah k vlasti prejavuje inými formami, pri rôznych príležitostiach:

- pri štátnych sviatkoch, pri prezentovaní vedeckých, športových či umeleckých výkonov na medzinárodnej úrovni,
- pri reprezentovaní našej kultúry v zahraničí alebo pred zahraničným občenstvom.

K vlasti nás viažu korene: rodičia, príbuzní, kamaráti, známi, spomienky, zážitky, spoločná reč a kultúra.

2. Napiš prihlášku vo forme dopisu agentúre na Slovensku, ktorá ponúka letné brigády (pracovné možnosti) pre stredoškolských študentov!

Prihláška má obsahovať nasledovné body:

- uveď svoje meno a osobné údaje (***Dávaj pozor, aby si neuviedol/neuviedla svoje vlastné meno a osobné údaje kvôli zachovaniu anonymity pri oprave tvojej práce!***);
- odkiaľ si získal/a informácie o činnosti agentúry, kde si našiel/la ich ponuku práce/inzercie (v tlači, na webovej stránke atď.);
- tvoje jazykové a odborné schopnosti (znalosť rôznych jazykov, práca s počítačom, vodičský preukaz atď.);
- tvoje predchádzajúce pracovné skúsenosti (ako napr. víkendová brigáda, práca v reštaurácii, práca v gazdovstve atď.);
- tvoje predstavy o charakteru práce (fyzická práca, práca v kancelárii, práca na recepcii atď.);
- tvoje časové limity pri vykonávaní práce (týždenná, mesačná, iba letné mesiace atď.);

- tvoje prípadné otázky čo sa týka odmeny/platby práce (koľko bude plat, kedy ho dostanete, zdanenie atď.);
- získaj informácie o poskytnutí ubytovania a stravy pri vykonávaní práce;
- získaj informácie o zdravotnom poistení počas tvojho pobytu na Slovensku;
- kontakt na seba.

Žáner: list agentúre

Možné obsahové prvky

Lubovoľné.